

Europa verkruimelt niet onder de crisis

Analyse Europese aanpak crisis

Een toonbeeld van slagvaardigheid is de EU nooit geweest. Maar sinds de crisis krijgt de Unie veel gedaan.

BRUSSEL Ze krijgt er een ochtendhumeur van, vertrouwde Europees Commissaris Kroes (Concurrentie) onlangs een groep Nederlandse journalisten toe. Staat ze iedere ochtend om kwart over zes op om de Europese zaak te dienen, schreeuwt *google news* haar toe: Waar is het leiderschap in de EU? 'En heel veel mensen praten dat dan weer na.'

Zondag komen de EU-leiders bijeen om zich over de crisis te buigen. Medio maart treffen ze elkaar

opnieuw, net als in mei en juni. De druk op de EU om oplossingen te bieden voor de economische malaise is enorm. Critici hekelen de besluiteloosheid van de EU, zien zelfs het begin van het einde van de Unie. Hebben ze gelijk of niet?

Op het eerste gezicht wel. Sommige lidstaten kiezen voor de eigen banen en banken, ten koste van die van de burens. Het Tsjechische EU-voorzitterschap blinkt niet uit in doortastendheid. De Europese ministers van Financiën neuzelen al maanden over een paar miljard euro voor internet op het platteland.

Kroes wordt ondertussen door de Franse president Sarkozy uitgemakkt voor 'dwaas', andere bewindslieden willen het mes in haar 'legioenen van ambtenaren zeten'. Ziehier, een kibbelend continent. De wereld brandt en Europa speelt niet eens de tweede viool.

Toch valt er op dit beeld flink wat af te dingen. Ten eerste is de EU door haar complexe verdeling van de macht tussen Brussel, de lidstaten en het Europees parlement nooit een toonbeeld van slagvaardigheid geweest. Voormalig minister en EU-ambassadeur Ben Bot formuleerde het graag in welietermen: de EU gaat net snel genoeg om niet om te vallen.

Toen de Berlijnse Muur verdween in 1989, kregen de voormalige Sovjetsatellietstaten vrijwel onmiddellijk de uitnodiging lid te worden van de EU. In 2004, vijftien jaar later, was het zover. Over de invoering van de euro is decennia gesproken en geruzied voor hij in 2002 de gulden verving. En nu nog mopperen vele burgers over het verlies van de nationale munt.

De interne markt, het vrije verkeer van goederen, geld en mensen in Europa, is officieel sinds

1992 een feit. Eén blik op de agenda van Kroes vandaag leert dat die ene markt dagelijks door de lidstaten wordt betwist.

Elk jaar opnieuw in december onderhandelen de Visserijministers nachtenlang over een paar ton meer platvis voor de een en wat

De lidstaten beseffen dat nationale barrières de crisis dieper maken

sardientjes voor de ander. Uit een zee die volgens de biologen allang is leeggevestigd. Wie dan verwacht dat de EU-leiders bij de grootste economische crisis in tachtig jaar subiet de handen ineen slaan, is rijkelijk naïef.

Niettemin heeft de EU het nodige gedaan sinds de kredietcrisis af-

gelopen najaar in alle hevigheid losbarstte. In november lanceerde de Europese Commissie een economisch herstelplan van 200 miljard euro, dat in december door de lidstaten werd geaccepteerd. Staatssteun voor banken en bedrijven wordt razendsnel goedgekeurd. De oplopende overheidstekorten treedt de Commissie met souplesse tegemoet. Ook dat is leiderschap, om in tijden van pure nood niet star vast te houden aan de regels uit betere tijden.

De lidstaten op hun beurt zaten ook niet stil. Na een valse start over garanties op banktegoeden – ieder land begon zijn eigen spaarders te beschermen – werden de rijen snel gesloten. Er kwam één grens voor spaargaranties (100.000 euro). Vervolgens werd de basis gelegd voor nieuwe afspraken over financieel toezicht. Op wereldniveau spreekt de EU met één mond.

De opflakkerende neiging tot protectionisme lijkt eveneens tijdig geblust. De opmerking van Sarkozy dat de Franse auto-industrie alleen subsidie krijgt als het de eigen banen beschermt, is als een boemerang naar de president teruggekeerd. De lidstaten beseffen dat nationale handelsbarrières de crisis alleen maar dieper maken.

De EU is er sinds de uitbreiding met twaalf Oost-Europese landen niet makkelijker op geworden. De belangtengestellingen zijn groter en er is geen duidelijke motor (Parijs-Berlijn) meer die de zaak vooruit trekt. Dat wordt ook minder geaccepteerd. Om dan in de grootste crisis uit de geschiedenis van de EU toch zaken als spaargaranties, financieel toezicht, hulp aan banken en bedrijven en een herstelplan te regelen, getuigt wel degelijk van leiderschap.

Marc Peepkorn